
Å forberede medisinstudenter på usikkerhet

DEBATT

LISE M. HELSINGEN

l.m.helsingen@medisin.uio.no

Lise M. Helsingen er førsteamanuensis og undervisningsleder i KLoK – Kunnskapshåndtering, ledelse og kvalitetsforbedring, Universitetet i Oslo.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

MICHAEL BRETTHAUER

Michael Bretthauer er professor, leder av Ferdighetscenteret og avsluttende eksamen ved profesjonsstudiet i medisin, Universitetet i Oslo.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

ANNE KVEIM LIE

Anne Kveim Lie er professor og utdanningsleder ved Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

KNUT E. A. LUNDIN

Knut E. A. Lundin er professor og utdanningsleder ved Institutt for klinisk medisin, Universitetet i Oslo.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

MAGNUS LØBERG

Magnus Løberg er professor, prodekan for studier og programleder for profesjonsstudiet i medisin ved Universitetet i Oslo.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

I kronikken «Et godt skjult pensum» diskuterer medisinstudenter fra Bergen, Trondheim og Tromsø utfordringer med å håndtere usikkerhet. Ved Universitetet i Oslo gjenkjenner vi disse utfordringene og jobber aktivt med tiltak for å integrere usikkerhet i undervisningen og skape et støttende læringsmiljø.

Illustrasjonsfoto: FatCamera/Istock

Det finnes få absolutt rette og gale svar i medisinen, noe som gjør usikkerhet til en daglig realitet for leger. Evnen til å vurdere alternativer og ta beslutninger under usikkerhet er essensiell, men vi er ikke flinke nok til å formidle dette eksplisitt i undervisningen og vektlegge at usikkerhet er en naturlig del av faget. Uten å lære studentene om usikkerhet og håndtering av den, kompliserer vi hverdagen deres og øker risikoen for utbrenthet [\(1\)](#). Kronikken fra medisinstudentene ved NTNU og universitetene i Bergen og Tromsø belyser disse utfordringene [\(2\)](#).

Forfatterne oppfordrer fakultetene til å legge bedre til rette for utvikling av usikkerhetstoleranse [\(2\)](#). De foreslår tiltak som å synliggjøre usikkerhet i undervisningen, forbedre oppfølgingen i praksis og bruke vurderingsformer som anerkjenner usikkerhet. Som undervisere og ledere ved medisinstudiet i Oslo gjenkjenner vi studentenes perspektiver og deler mange av deres synspunkter.

Håndtering av medisinsk usikkerhet

Etter hvert som studentene lærer mer, forstår de at medisinen sjelden er svart-hvitt, noe som kan oppleves kaotisk og frustrerende og føre til utrygghet. For å hjelpe dem med å navigere i denne kompleksiteten etablerte Universitetet i Oslo i 2011 faget KLoK – Kunnskapshåndtering, ledelse og kvalitetsforbedring (3). Kjernen i faget er å utvikle ferdigheter i kritisk tenkning og kunnskapsbasert praksis, med fokus på å reflektere over klinisk praksis, kritisk vurdere kunnskap og erkjenne og håndtere usikkerhet.

«Kjernen i KLoK er å utvikle ferdigheter i kritisk tenkning og kunnskapsbasert praksis, med fokus på å reflektere over klinisk praksis, kritisk vurdere kunnskap og erkjenne og håndtere usikkerhet»

KLoK samarbeider med medisinske atferdsfag, samfunnsmedisin, medisinsk etikk og kliniske fag for å trene studentene i å forstå styrker og begrensninger i medisinsk kunnskap, noe som er essensielt for å håndtere usikkerhet i praksis. En tryggere tilnærming til medisinsk kunnskap fører til bedre beslutninger, fremmer nytenkning og øker kvaliteten på pasientbehandlingen. Når studentene aksepterer at det sjelden finnes ett enkelt fasitsvar, utvikler de effektive mestringsstrategier.

Håndtering av personlig utrygghet

Utrygghet kan oppstå både i møte med usikkerhet i medisinsk kunnskap og i sosiale sammenhenger, både i studiemiljøet og senere i arbeidet. Som undervisere bør vi dele vår egen håndtering av denne utryggheten og hvilke mestringsstrategier vi bruker. Å dele erfaringer kan inspirere studentene til å uttrykke sine egne bekymringer.

Ved Universitetet i Oslo har vi initiativer for å redusere utrygghet og fremme samarbeid blant studentene. Tidlig sykehuspraksis i tredje studieår, innført i 2024, gir studentene mulighet til å møte gode rollemodeller. TEAM-seminarer, der eldre studenter fungerer som mentorer for nye studenter fra første studieuke, bidrar til deling av erfaringer og reduksjon av utrygghet (4).

Fra i år tilbys medisinstudenter kurs i oppmerksomt nærvær, der de lærer strategier for å håndtere følelsesmessige responser og bevare roen i utfordrende situasjoner. Fra høsten 2025 vil kurset videreutvikles ved Ferdighetssenteret på fakultetet (5), med mål om å bli et fast tilbud drevet av studentinstruktører.

I sjette studieår holdes tverrfaglige seminarer som inviterer til refleksjon over vitenskapelig, klinisk og personlig usikkerhet. Ett seminar belyser forskjellen mellom utrygghet og usikkerhet og man diskuterer hvordan man formidler

usikkerhet til pasienter. Et annet seminar er rettet mot håndtering av uheldige hendelser, der målet er å redusere frykten for feil og lære studentene mestringsstrategier (6).

Hvordan komme videre?

Vi takker studentene for innlegget (2). Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) har nylig evaluert medisinstudenter i Norge og anbefalt at Universitetet i Oslo «jobber videre med å utvikle læringsaktiviteter for å håndtere usikkerhet, både medisinskfaglig og personlig» (7). Selv om vi har implementert flere av forslagene fra kronikken (2), er det fortsatt mye vi må forbedre.

Studentenes engasjement er avgjørende for å oppnå meningsfulle endringer. Flere tiltak for å håndtere usikkerhet som tilbys studentene i dag oppfattes som tillegg til «det virkelige pensumet», og undervisningen blir nedprioritert av studentene fordi den anses som lite eksamensrelevant. Dette er problematisk, da medisinsk kunnskap er lite verdt uten forståelse for dens begrensninger og anvendelse i pasientsituasjoner. Å vektlegge temaet mer i eksamen kan bidra til å synliggjøre dets viktighet.

«Medisinsk kunnskap er lite verdt uten forståelse for dens begrensninger og anvendelse i pasientsituasjoner. Å vektlegge temaet mer i eksamen kan bidra til å synliggjøre dets viktighet»

Ved Universitetet i Oslo revideres nå timeplanene for å redusere antallet forelesninger og øke den studentaktiverende undervisningen, med mål om høyere fremmøte og mer refleksjon. Det planlegges også et prosjekt for å bedre integrere refleksjon om usikkerhet i klinisk undervisning, forbedre oppfølging og veiledning av studenter i praksis samt gi mer plass til resonnering og beslutningstaking i eksamens- og vurderingsformene.

Vi ønsker å skape et miljø der man oppmuntrer til spørsmål, erfaringsdeling og læring fra feil. Dette vil bidra til å utdanne trygge og kompetente leger med høy usikkerhetstoleranse, bedre rustet for yrket. Vi er ikke i mål og ser frem til dialog med medisinstudentene ved vårt fakultet og andre læresteder for å få flere og bedre arenaer for håndtering av medisinsk usikkerhet og personlig utrygghet.

REFERENCES

1. Cooke GP, Doust JA, Steele MC. A survey of resilience, burnout, and tolerance of uncertainty in Australian general practice registrars. *BMC Med Educ* 2013; 13: 2. [PubMed][CrossRef]
2. Skjærseth IG, Braa AH, Sæther E et al. Et godt skjult pensum. *Tidsskr Nor Legeforen* 2025; 145. doi: 10.4045/tidsskr.25.0254. [CrossRef]

3. Frich JC, Gran SF, Vandvik PO et al. Kunnskap, ledelse og kvalitet i studiet. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132: 1768–70. [PubMed][CrossRef]
 4. UiO – Det medisinske fakultet. Team ved Det medisinske fakultet. <https://www.youtube.com/watch?v=gIj1AVizaNM> Lest 7.8.2025.
 5. Universitetet i Oslo. Institutt for klinisk medisin. Ferdighetssenteret. <https://www.med.uio.no/klinmed/studier/ressurser/ferdighetssenteret/> Lest 7.8.2025.
 6. Universitetet i Oslo. Det medisinske fakultet. Hvordan håndtere uheldige hendelser som lege. <https://www.med.uio.no/studier/ressurser/fagsider/klok/info-fagplanutvalg/video/klok-020425.mp4?vrtx=view-as-webpage> Lest 7.8.2025.
 7. NOKUT. Sluttrapport fra evalueringen av profesjonsstudiet i medisin. 2025. https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2025/evaluering-av-profesjonsstudiet-i-medisin_sluttrapport_2-2025.pdf Lest 7.8.2025.
-

Publisert: 21. august 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.0480

Mottatt 7.8.2025, første revisjon innsendt 8.8.2025, godkjent 14.8.2025.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 2. juli 2026.